

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

בְּפֶרֶשֶׁתֵנוּ, פְּרֶשֶׁת "אַחֲרֵי מוֹת", אָנוּ לְמַדִּים עַל הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, לְהֵבִיא שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים – שְׁעִיר אֶחָד לַה', וְשְׁעִיר אֶחָד לְעִזָּאוֹל – כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וַנִּתֵּן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת – גּוֹרֵל אֶחָד לַה' וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעִזָּאוֹל". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין אֵת עִמְק הָעֲנָנִן שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים שֶׁמִּבִּיאִים בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים: אֶחָד לַה', וְאֶחָד לְעִזָּאוֹל.

נִקְדִּים לְהֵבִיא אֵת הַכֶּתוּב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ "אֲגָרָא דְכָלָה", שֶׁתְּכַלִּית עֲבוּדַת הַשְּׁעִיר לַה' הַיָּא כְּדֵי לְכַפֵּר עַל הַמִּצְוֹת שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ כְּרָאוּי, מַחֲמַת שֶׁהִיְתָה בֵּהֶם מַחֲשֵׁבָה אוֹ פְּנִיָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה, כְּפִי שְׁרוּמוֹ הַכֶּתוּב: "וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – דְּהִינּוּ, שְׁצָרִיךְ לְכַפֵּר "עַל הַקֹּדֶשׁ" – עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵים "קֹדֶשׁ", אֲבָל נַעֲשׂוּ בְּטוֹמְאָה. וְכַפֵּי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה' אֲגָרָא דְכָלָה: "וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם". הַגַּם שְׂאִין מְקָרָא יוֹצֵא מִיַּדִּי פְּשׁוּטוֹ, יֵשׁ לְפָרֶשׁ שֶׁיְכַפֵּר עַל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵם דְּבָרִים שֶׁבְּקְדוּשָׁה, וְנֶאֱחָזֶה בֵּהֶם אִיזוֹ טוֹמְאָה, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בְּעִסּוֹק הָאָדָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה שֶׁלֹּא לְשֵׁם שְׁמַיִם רַק לְשֵׁם אִיזוֹ פְּנִיָה. וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם הֵן הָעֲבִירוֹת הַגְּמוּרוֹת."

לְפִי זֶה, מְבוֹאֵר עֲנָיִן עֲבוּדַת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים. שָׁכֵן, בְּעוֹד שֶׁתְּכַלִּית הַשְּׁעִיר הַנִּשְׁלַח לְעִזָּאוֹל הַיָּא לְכַפֵּר עַל כָּל הַחַטָּאִים וְהָעוֹנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל – הִנֵּה, הַשְּׁעִיר לַה', תְּכַלִּיתוֹ הִיְתָה לְכַפֵּר רַק עַל הַמִּצְוֹת שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ כְּרָאוּי. שָׁכֵן, כְּתוּב: "וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל..." – דְּהִינּוּ, שֶׁמְכַפֵּר עַל עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, שֶׁעָשָׂה בְּטוֹמְאָה, חֲלִילָה.

וְכַפֵּי שְׁמֵבָאָר גַּם ה' צִמַח צְדִיק", בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... אֲפָשֶׁר לֹמַר וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ" – הִינּוּ עַל זֶה שֶׁהוּא מְדַמָּה בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵינֵי קֹדֶשׁ (וְחוֹשֵׁב שֶׁ) אִין בּוֹ שׁוּם חַטָּא וְעוֹן, וְלֹמַד הַתּוֹרָה כְּרָאוּי. כִּי הָאוֹתִיוֹת שֶׁעַל אוֹתִיוֹת הַקֹּדֶשׁ הֵן אוֹתִיוֹת תּוֹרָה (הִנֵּה, מֵעַל-אַחֲרֵי) הָאוֹת ה' בְּאֵה הָאוֹת ו', וּמֵעַל הָאוֹת ק' בְּאֵה הָאוֹת ר', וּמֵעַל הָאוֹת ד' בְּאֵה הָאוֹת ה', וּמֵעַל הָאוֹת ש' בְּאֵה הָאוֹת ת' – הָרִי קִבְּלֵנוּ אֵת הַמְּלָה תּוֹרָה, שֶׁהִיא מֵעַל אוֹתִיוֹת הַקֹּדֶשׁ. וְזֶהוּ וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ" – שֶׁמְכַפֵּר עַל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא מֵעַל אוֹתִיוֹת הַקֹּדֶשׁ". וְהִינּוּ, שְׁ(הָאָדָם) חוֹשֵׁב שְׁ(הוּא) לֹמַד תּוֹרָה (בְּקֹדֶשׁ) כְּרָאוּי, וְעַל-יַדִּי כֵּךְ הוּא, חָס וְחֲלִילָה, מְלֵא פְּנִיּוֹת וּגְבָהוֹת (הַלֵּב), רַחֲמָנָא לִיצְלָן. (וְלִכְּוֹן, עַל) זֶה צָרִיךְ כְּפָרָה יוֹתֵר מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – מִמֵּי שִׁידוּעַ בְּעִצְמוֹ שֶׁעֲדִין לֹא נִטְהַר מִטוֹמְאָתוֹ... כִּי זֶה (הָאָדָם) שֶׁלֹּא נִטְהַר מִטוֹמְאָתוֹ, אִין לוֹ גְּדֻלוֹת, וּבּוֹדָאֵי מֵתְעוֹרֵר בְּכָל פְּעַם לְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלִימָה לְפָנֵי הַקֹּב"ה. (אֲבָל)... מִי שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁמַּעֲשִׂיו מֵתוֹקְנִים, אִינוּ מֵתְעוֹרֵר כָּלֵל בַּתְּשׁוּבָה, וְדוֹמָה לְנוֹטֵל כְּתָרוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמְלַכְלֵךְ אוֹתוֹ בְּטִיט, חָס וְשָׁלוֹם. לְכֵן זֶה צָרִיךְ כְּפָרָה יוֹתֵר מִטוֹמְאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל."

"אִיזוֹהוּ חֶכֶם – הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם" (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

כְּדֵי לְהַמְחִישׁ אֵת עִמְק מְאֹמֵר בֶּן זוֹמָא, "אִיזוֹהוּ חֶכֶם – הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם", נִקְדִּים לְהֵבִיא סִפּוּר יְדוּעַ, עַל אֶחָד מִגְּאוּנֵי וּמִגְּדוּלֵי הַדּוֹר הַקּוֹדְמִים, שֶׁפַּעַם יָשָׁב בְּלִילָה וְנִתְיַגַּע קִשׁוֹת עַל דְּבָרֵי הַרְשָׁב"א, וְלֹא הָיָה מְסוּגָל לְהִבִּין אֵת דְּבָרָיו. עֲבָרוּ שְׁעוֹת אַחְדוֹת, וְדְבָרֵי הַרְשָׁב"א נִשְׁאָרוּ סְתוּמִים וְחֲתוּמִים בְּפָנָיו. מִגְּדֵל הַצַּעַר וְהִיגִיעָה, פָּרַץ הַגְּאוּן בְּכִי מָר, וְהָרִים אֵת עֵינָיו לְשָׁמַיִם בַּתְּפִילָה, שֶׁיֵּאִיר הַקֹּב"ה אֵת עֵינָיו בְּדְבָרֵי הַרְשָׁב"א.

פְּתָאוּם הַגִּיעַ בִּיעָף זָבוּב קָטָן וְצָר, וְיָשָׁב לוֹ עַל הַדָּף מִסֵּפֶר הַרְשָׁב"א הַפְּתוּחַ. הִבִּין הַגְּאוּן שְׂאִין זֶה בְּמִקְרָה, וְכֹאשֶׁר הַתְּבוּנָן עַל מְקוֹם מוֹשֵׁב הַזָּבוּב, רָאָה שֶׁהַזָּבוּב הִשְׁחֹרַב יָשָׁב עַל גַּג הָאוֹת נ', וְעַל-יַדִּי כֵּךְ הַפָּךְ אֵת ה-נ' לְאוֹת ל'. וּפְתָאוּם הִבִּין שֶׁבְּעֵצֶם בְּדְבָרֵי הַרְשָׁב"א יֵשׁ טְעוֹת דְּפוּס, וּבְמִקּוֹם ל' הוֹדֶפֶס נ', וְעַל-יַדִּי הַזָּבוּב חֲזָרָה הָאוֹת ל' לְמִקּוּמָה, וּמִיד נִתְפָּרְרוּ לוֹ דְבָרֵי הַרְשָׁב"א, וְעַל-יַדִּי כֵּךְ זָכָה לְהִבִּין אֵת דְּבָרָיו...

והנה, ידוע מה שפיתבו הקדמונים, שהמלה "ישראל" היא ראשי תיבות: **יש ששים רבוא** **אותיות** לתורה הקדושה. כלומר, כל יהודי הוא כנגד אות אחת שבתורה. אם כן, צריכים להיות בכל התורה כלה "ששים רבוא" (שש מאות אלף) אותיות.

אולם, הקשו על-כך המפרשים: הרי מנין האותיות בכל התורה כלה הוא רק **מחצית** מסכום של ששים רבוא (כשלוש מאות אלף). אם כן, חסרות לנו עוד כשלוש מאות אלף אותיות להשלמת ששים רבוא נשמות ישראל. ותרצו ענין זה חכמי ישראל, ואמרו, שכל אות מורכבת מכמה אותיות, כגון א', שמורכבת משלוש אותיות: אות ו' ושתי אותיות י' – אחת למעלה, ואחת למטה. וכן, אות ל', שמורכבת מהאות נ', והאות ו' על גבה. וכך ישנן עוד אותיות המורכבות מכמה אותיות, ועל-ידי כך נשלמות נשמות ישראל. ולכן, אמת מה שאמרו הקדמונים: **"ישראל"** היא ראשי תיבות: **יש ששים רבוא** **אותיות** לתורה הקדושה.

לפי זה, נוכל להבין את גדל החיוב לכל תלמיד חכם לעסוק בתורה ברבים. שכן, אמרו חז"ל (ברכות סג): "חרב על...תלמידי חכמים שיושבים בד בבד(=כל אחד לבד), ועוסקים בתורה". ועוד אמרו חז"ל (תענית ז): 'הרבה למדתי מרבתי, ומחברי יותר מרבתי, ומתלמידי יותר מכלן". והענין הוא, כי היות ולכל אחד מישראל יש חלק בתורה – כמו שאנו מתפללים: "ותן חלקנו בתורתך" – על-כן, היות וכל יהודי הוא רק כנגד **אות אחת** בתורה, אם כן, אין היחיד יכול לזכות ולהבין את התורה כראוי, אם לא יתחבר עם עוד חברים, שכל אחד מהם הוא כנגד אות אחת בתורה, ועל-ידי כלם נשלם פסוק או ענין מסוים בתורה ששייך לשרש נשמתם. ומעתה יבוארו היטב עמק דברי בן זומא: "איזהו חכם, הלומד מפל אדם". כי החכם האמיתי מבין היטב שהוא צריך ללמוד מפל אדם – אפילו מן הקטן ממנו. שהרי, יתכן שאותו אדם הוא כנגד אות בתורה, שרק היא חסרה כדי להשלים את חלק תורתו, כמו הסיפור על הגאון שהזכרנו. שהרי, יתכן ואותו אדם קטן הוא כנגד ה-ו' שעל גג ה-נ', ועל-ידי כך נשלמת האות ל', שהיא חשובה כדי להבין ולהשלים את חלק תורתו.

"ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון"

על מה ששנינו במשנה (אבות ג, א): "עקביא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה: דע, מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן **דין וחשבון**!", ודקדק הגה"ק הגר"א מוילנא זצ"ל על כפל הלשון **"דין וחשבון"** הכתוב במשנה, ואמר: לכאורה היה מספיק לומר: "ולפני מי אתה עתיד לתן **דין**", ומדוע הוסיפה המשנה גם **"חשבון"**?

ובאר זאת הגאון מוילנא, ואמר, שבכל פעם שהאדם עובר **עבירה**, חלילה, הוא בעצם גורם לעצמו **שתי רעות**: (א) **רעה אחת** היא עצם מעשה **העבירה** עצמו, שהוא מרידה בה' יתברך, שהזהיר אותו שלא לעבור **עבירה** זו, והוא לא שמע בקול ה' ועבר על **העבירה**.

(ב) **הרעה השנייה** היא, שבאותו הזמן שעשה הוא את **העבירה**, יכול היה לקיים **מצוה**, שגם על זה צריך תיקון. וזוהי כונת המשנה: "ולפני מי אתה עתיד לתן **דין וחשבון**!" - בשמים עושים **"דין"** עם החוטא על מעשה **העבירה** עצמו, אך בנוסף עושים עמו **"חשבון"** על-כך שבאותו הזמן שהוא עשה את **העבירה**, הוא יכול היה לקיים **מצוה**. ונראה, שלכך התכוון הנביא ירמיה, באומרו (ירמיה ב, יג): "כי **שתיים רעות** עשה עמי: אתי עזבו מקור מים חיים, לחצב להם בארות נשברים אשר לא יכלו המים". והפונה בכך היא, שהקב"ה התלונן על בני ישראל, שעשו שתי רעות: (א) **רעה אחת** שהיו יכולים לקיים **מצוה** ה', שתכליתן להתדבק בה', ועל-כך אמר "אתי עזבו מקור מים חיים" - שלא קימו את **מצוה** ה'. (ב) **ורעה שנייה**, שלא רק שלא קיימו את **מצוה** ה', אלא, שבאותו זמן נמשכו אחרי **היצר הרע** לעבור **עבירות**, ועל-כך אמר: "לחצב להם בארות נשברים אשר לא יכלו המים".

"לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו." (ויקרא יט, יא)

בספר 'הצדיק רבי שלמה' (שהיה תלמידו של ה'חפץ חיים'), מסופר על יתומה אחת שרצו לחתנה. והנה, למרות שהבחור המיועד לה העיד שהיא מתאימה לו, בכל זאת הוא דחה את ההצעה, באומרו שליתומה זו אין ייחוס משפחתי. נסה השדכן לדבר אל לבו של הבחור, והפליג בייחוסה המשפחתי, ובסוף דבריו אף אמר לבחור שיש ליתומה קרוב משפחה מפורסם מאד, הלא הוא ה'חפץ חיים'!

התלהב החתן מדברי השדכן, והחליט לברר זאת באופן אישי, ונסע אל ה'חפץ חיים', כדי לשאול אותו האם אמת הדבר. לאחר ששמע ה'חפץ חיים' את סיפור היתומה, ענה לאותו חתן: "כן! אותה יתומה היא קרובת משפחתי". מיד לאחר שיצא החתן, שאלו התלמידים את רבם(=ה'חפץ חיים'): הלא כתוב: "ולא תשקרו"! והרי יתומה זו איננה ממשפחתך!

ענה להם ה'חפץ חיים': דעו לכם אסור למכור סחורה לא טובה. אילו, חס ושלום, הייתה אותה יתומה חולה, או שהיתה לה בעיה אחרת - בודאי שלא הייתי עונה כך לחתן. אלא, לאחר שאמר לי החתן, שהפלה מוצאת חן בעיניו, וכל הבעיה היא רק שחסר לה ייחוס - במקרה כזה, כדי להשיא יתומה מותר לסמוך על 'כל ישראל אחים', ולכן הריני קרוב משפחתי. **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתְם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ”

עַל מוֹתָם שֶׁל שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן אוֹמֵר ה' “כִּסַּא רַחֲמִים”, שְׁכָל כּוֹנְנָתָם שֶׁל נָדָב וַאֲבִיהוּא הִיְתָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּרְצוֹנָם הָיָה לְתַקֵּן אֶת צִיּוֹן אַבּוֹת, וּלְקַרֵּב אֶת הַגְּאוּלָּה. אֲלֵא, שְׁלֹא הָיָה זֶה רְצוֹנוֹ שֶׁל ה' יִתְבַּרַךְ, שִׁיקְדִימוּ אֶת הַקֶּץ, וְלָכֵן נִעְנְשׂוּ(=נָדָב וַאֲבִיהוּא) וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, אוֹמֵר ה' “כִּסַּא רַחֲמִים”, שְׁעַל אַרְבַּעַת עֲיָקָרִיִּים אֲנַחְנוּ בְּגִלוֹת הַמֶּרֶה. 1. צִיּוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׁאֵכָל מַעֵץ הַדַּעַת. 2. צִיּוֹן מְכִירַת יוֹסֵף. 3. צִיּוֹן הַעֲגָל. 4. צִיּוֹן הַמְרַגְלִים. וְנִכּוֹן, שֶׁלְצַעֲרָנוּ הָיוּ עוֹד עֲוֹנוֹת, אוּלָם אֵלֶּה אַרְבַּעַת הָעֲוֹנוֹת הַעֲיָקָרִיִּים, וְעַל-כֵּן הֵם נִקְרָאִים “אַבּוֹת”, וְכָל הָעֲוֹנוֹת הָאֲחֵרִים הֵם רַק תּוֹלְדוֹת שֶׁלָּהֶם. וְעַל אַרְבַּעַת עֲוֹנוֹת אֵלּוּ רָמְזוּ לָנוּ חוֹז"ל בְּגִמְרָא (בְּפֶא קָמָא א'): “אַרְבַּעַת אַבּוֹת נִזְיָקִין: הַשּׁוֹר, וְהַבּוֹר, וְהַמְבַּעָה(=אוֹכֵל בְּשִׁנּוֹ), וְהַהֲבַעַר”. הֵנָּה, “הַשּׁוֹר” רוֹמֵז עַל צִיּוֹן הַעֲגָל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּתַהֲלִים (קו', כ'): “וַיִּמְירוּ (יִשְׂרָאֵל) אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֲכִיל עֵשֶׂב”. “וְהַבּוֹר”, רוֹמֵז עַל צִיּוֹן מְכִירַת יוֹסֵף, שֶׁנֶּאֱמַר: “וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבְּרָה”. “הַמְבַּעָה(=אוֹכֵל בְּשִׁנּוֹ) רוֹמֵז עַל צִיּוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׁאֵכָל מַעֵץ הַדַּעַת, וְכִסַּס בְּשִׁנּוֹ מִן הַפְּרִי. “וְהַהֲבַעַר” רוֹמֵז עַל צִיּוֹן הַמְרַגְלִים, שְׁעֲלִיהֶם נֶאֱמַר: “וּבַתְּבַעֲרָה וּבְמַסָּה”, וְכֵן “וַתְּבַעַר בֶּם אֵשׁ”.

וְהֵנָּה, כְּאֹמֵר, שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן רָצוּ לְתַקֵּן אֶת אַרְבַּעַת אַבּוֹת הָעֲוֹנוֹת הַלְלוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְגִלוֹת מֵאַרְצָם וּלְלַכֵּת בְּגִלוֹת. וְעַל רְצוֹנָם בְּתִיקוֹן אַרְבַּעַת אַבּוֹת הָעֲוֹנוֹת הַלְלוּ רָמַז הַכְּתוּב: “וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ”. הֵנָּה, אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי, רֵאשִׁי תִיבּוֹת “שְׁבַמָּא”, שֶׁהֵם רֵאשִׁי הַתִּיבּוֹת שֶׁל שׁוֹר, בּוֹר, מְבַעָה אֵשׁ(=הַהֲבַעַר). “וְאֶהֱבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה” (יט' יח')

עַל מְצוּהַ זֶה – “וְאֶהֱבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה” – אוֹמֵר הַרְה"ק כ"ק מֶרֶן הַשָּׁר שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא זִיע"א, כִּי עַל-יַדֵּי אֶהֱבַת חֲבָרִים “מְמַתִּיקִים” אֶת הַדִּין, וְהוֹפְכִים אֶת הַשֵּׁם “אַלְהִים” (שֶׁהוּא מִידַת הַדִּין) לְשֵׁם “יְהוָה” (שֶׁהוּא מִידַת הַרַחֲמִים). וְדַבֵּר זֶה, אוֹמֵר הַרְה"ק מְבַעֲלָזָא, רָמְזוּ בְּפִסּוּק “וְאֶהֱבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה”. שָׁכֵן, אִם תֹּאחֲבֵב אֶת חֲבֵרְךָ בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים, אִז “כְּמוֹךְ”, שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיָּה “אַלְהִים” (שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַדִּין) נִהְפָּךְ לְ“אֲנִי יְהוָה”, שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַרַחֲמִים.

עַנְיָן זֶה אָנוּ לוֹמְדִים גַּם מִדְּבַרֵי הַחֶכֶם וְהַמְקוּבָּל רַבֵּי חַיִּים וַיִּטְאֵל (גְּדוּל תַּלְמִידוֹ שֶׁל הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ) שֶׁהֵעִיר עַל פִּסּוּק זֶה, וְאָמַר: צָאוּ וּרְאוּ מַה גְּדוּל כַּח אֶהֱבַת הַבְּרִיּוֹת! בְּשַׁעַת שְׁנֵי בְנֵי אָדָם רוֹחֲשִׁים אֶהֱבַת כְּנָה וְאֲמִיתִית זֶה לְזֶה, הַקַּב"ה מְשַׁרֵּה שְׁמוֹ וְשִׁכְנֵתוֹ בִּינֵיהֶם.

וְרָמַז לְדַבֵּר: “אֶהֱבָה” בְּגִימְטְרִיָּה – 13, וְכֹאשֶׁר קִיַּמַת אֶהֱבָה הַדְּדִית בֵּין שְׁנֵי אֲנָשִׁים, הָרִי הִיא אֶהֱבָה כְּפוּלָה, וּבִסְף הַכֹּל נִקְבַּל 26, בְּדִיוּק בְּגִימְטְרִיָּה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה “יְהוָה” (אֶהֱבָה+אֶהֱבָה=יְהוָה). הוּא שֶׁנֶּאֱמַר: “וְאֶהֱבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה” – כְּשֶׁתִּגִּיעַ לַמְדְרָגָה שֶׁל אֶהֱבַת הַזּוּלָת בְּלִי שׁוּם נְגִיעָה, בּוֹדָאֵי תַעוּרֹר גַּם בְּחֵבֶרְךָ אֶהֱבָה שְׁלֵמָה כְּלַפְּיָךְ, וְהַתּוֹצָאָה מֵאֶהֱבָה כְּפוּלָה זֶה תֵּהֵא “אֲנִי יְהוָה” – שֶׁהַקַּב"ה יִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ בִּינֵיכֶם.

בְּעַנְיָן זֶה מְסַפְּרִים עַל הַרְה"ק רַבֵּי נִפְתָּלִי צְבִי מְרוֹפְשִׁיץ זִיע"א, שֶׁבְּהִיוֹתוֹ יָלַד כְּבֵן שְׁלֹשׁ, לָמַד בַּחֲדָר “סִידוֹר” אֲצֵל אֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר. כְּאֶשֶׁר הִגִּיעַ לְשֵׁם ה' יִתְבַּרַךְ, שֶׁהִיָּה אִז כְּתוּב בְּסִידוֹרִים “יִי”, הַסְּפִיר לוֹ הַמְלַמֵּד, שֶׁכְּאֶשֶׁר שְׁתִּי אוֹתוֹת י' נִצְבּוֹת בְּיַחַד, הָרִי זֶה שֵׁם ה' (הַמְדַּפִּיסִים בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה לֹא רָצוּ לְהַדְפִּיס אֶת שֵׁם ה' בְּמַלּוֹאוֹ, וְלָכֵן כְּתוּבו “יִי”). וְהֵנָּה, כְּאֶשֶׁר הִגִּיעַ הַיָּלָד לְסוֹף פִּסּוּק, הִמְצוּיָן עַל-יַדֵּי שְׁתֵּי נְקוּדוֹת (:), חָשַׁב שֶׁהֵן שְׁתֵּי יוּדִין(=י'), וְהִכְרִיז בְּקוֹל גְּדוּל אֶת שֵׁם ה'. מִיָּד תִּקַּן אוֹתוֹ הַמְלַמֵּד, וְאָמַר לוֹ שְׁאִין זֶה שֵׁם ה', אֲלֵא סוֹף פִּסּוּק. שְׁאֵל אוֹתוֹ הַיָּלָד בְּתַמִּיָּה, מַדּוּעַ שְׁתֵּי יוּדִין בְּאֲמָצָא הַפִּסּוּק הוּא שֵׁם ה', וְאִילוּ בְּסוֹף הַפִּסּוּק אִינּוּ שֵׁם ה'?

השיב לו הרב ואמר: כאשר שתי יודין (=והתפון ליהודים) יושבים זה לצד זה, בשלום ובאחדות, הרי נעשה מזה שם ה'. אבל, בסוף הפסוק, כאשר שתי היודין (: מתנשאות האחת מעל חברתה, אין זה שם ה', אלא הפסק! ועל זה רומז הפסוק "ואהבת לרעך כמוך אני יהוה": כאשר קימת אהבת רעים בין שני יהודים, מיד מיחד הקב"ה את שמו עליהם, ומקוים בהם "אני יהוה".

"לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך" (יט' כז)

האיסור להתגלח בתער (ספין גילוח וכדומה) הוא אחד האיסורים החמורים שבתורה, והוא אף חמור מאכילת חזיר, שכן האוכל חזיר עובר על שני "לאוין" (=מצוות "לא תעשה"), האחד משום חזיר והשני משום גבלה. והמגלח זקנו בספין עובר על חמשה לאוין! כנגד חמש הפאות שיש בזקן, האסורות בגילוח בספין.

בענין זה מסופר מעשה נורא שהיה בזמן רבי יהודה החסיד זצ"ל, שפעם מחה (=הוכיח) עשיר אחד, שהיה מגלח את זקנו בתער, ואותו עשיר לא שמע לדברי הרב. אמר לו רבי יהודה החסיד: דע לך, שמלבד העונשים הקשים שתסבול בגהנם, עוד תסבול שלאחר מותך יבואו שדים בדמות פרות, ויקנו שביתה על זקנך, ויגרמו לך יסורים גדולים. ומדוע שדים בדמות פרות? שכן "לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית" – ראשי תיבות "פרות". אבל העשיר המשיך בשלו, ולא שת לאזהרות הרב.

לימים מת אותו עשיר, ורבי יהודה החסיד, במעמד גדולי העיר, לפני שקברו את אותו עשיר, כתב שם קדוש על גיר, והניח על גבי זקנו של הנפטר. מיד קם המת, והתחיל להכות ולמרות את שערות ראשו, והחל בוכה לפני הרב: אוי לי שלא שמעתי בקולך. אמר לו הרב: ספר לי מה ארע לך משעת מותך. אמר לו העשיר: מיד שיצאה נשמתו בא אלי שד בדמות פרה גדולה, ונשא כלי מלא גופרית וזפת, ולקח את נשמתו והכניסה בתוך הפלי הנה. לאחר מכן בא מלאך מבית דין של מעלה, ולקח מידי אותו השד, וכן את הפלי עם נשמתו, שהייתי בתוכו והביאה לבית דין הגדול של מעלה. ושם שאלו אותי האם למדת תורה? ואמרתי כן. מיד הביאו חומש בפני, ואמרו לי: קרא. כשפתחתי את החומש, נפתח לי המקום בפסוק "לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך", ולא ידעתי מה לענות. אחר שמעתי קול האומר: הביאו נשמה זו לדיוטא תחתונה של שאול. ובעת שהיו מובילים אותי שמה שמעתי קול, האומר: "המתינו רגע. רבי יהודה (החסיד) קורא לאותה נשמה, ומבקש לדבר עמה", ועל-כך נתנה לי שעה לילך ולספר לך הרב את כל זאת. וכשגמר דבריו אלו, הוציא ממנו הרב את השם הקדוש, ונפל העשיר מת, כפי שהיה קודם...

"ומקדשי תיראו אני ה'"

פעם נכנסה לבית מדרשו של הרב הגאון רבי עזרא ברזל זצ"ל, אשה אחת, יחד עם בתה, והחלה להתפח בבכי מר. האברכים שהיו במקום הרימו את ראשם מעל הגמרא, ושאלו את האשה, על מה ולמה היא בוכיה?

הרב אליהו קרשברג (שהיה אז אברך בכולל), מספר, שלתדהמת הנוכחים החלה האשה לתאר את הצרה הגדולה שנחתה על משפחתה, כאשר בתה (והצביעה על הילדה שעמדה לצידה) חלתה במחלה קשה, והרופאים חיוו את דעתם, שבדרך הטבע אין תרופה למחלתה.

"כל מה שאני מבקשת מכך הוא, שתתנו לי לנקות את בית המדרש, לשטוף אותו, לצחצחו ולהבריכו. שכן, מקובלת אני מבית אבא במרוקו, שזה דבר גדול מאד. וברצוני להוכיח לבורא עולם שאני אוהבת אותו, ומיחלת לישועתו". והוסיפה האשה: "אולי אם אנקה את הבית שלו – את הדירה בה שוכן הקב"ה – אולי ירחם עלינו האלקים, ואצליח לעזור לילדתי האומללה". האברכים, שהתרשמו מאד מהאמונה המפעמת באותה אשה, ומדבריה, שיצאו מלב כואב, הודיעו לה שבעוד כמחצית השעה מסתים סדר לימודם (שאז הם נוסעים לביתם), ובחפץ לב יאפשרו לה לנקות את בית המדרש. למחרת, מספר הרב קרשברג, כאשר חזרנו לכולל, כמעט ולא הפרנו את בית המדרש. המקום היה כל-כך נקי ומצוחצח, עד שאפשר היה להרגיש בחוש, שהאשה והבת השקיעו בנקיון מאמצים רבים, ולא וותרו גם על הפינות הקטנות, ועשו כל שלא ידון (=כל שביכולתן) על מנת שהכולל יצוחצח ויברך.

לא עברו ימים רבים, והנה, שוב הופיעו השתים בפתח בית המדרש. אלא, שהפעם ארשת (=הבעת פנים) של שמחה היתה נסוכה על פניהן. האם ספרה לאברכים, שבבדיקה שנעשתה לילדה לפני כשעתים, נדהמו הרופאים להיזכר, שהמחלה חלפה כלא היתה... "מה עשית, ובאיזה בית חולים קבלת טיפול עבור בתך?" – שאלו אותה הרופאים. "וכשספרתי לרופאים, שהלכתי לבית המדרש כדי לנקות את הבית של הקב"ה", נותרו הרופאים פעורי-פה והמומים...". (מתוך הספר "עלינו לשבח"). שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ" (טז' ג')

אוֹמְרִים חו"ל: "וּתְשׁוּבָה וּתְפִילָה וּצְדָקָה מְעַבְרִין אֶת רוּעַ הַגְּזֵרָה". בְּמַחְזוּרֵי הַתְּפִילָה מוּבָא פְּרוּשׁ לְשֵׁלשׁ הַדְּרָכִים הַלְלוּ, שְׁבִיחַ אָנוּ פּוֹעֲלִים בְּיוֹם הַדִּין, כְּדִי לְהַעֲבִיר מֵעֲלֵינוּ אֶת רוּעַ הַגְּזֵרָה: "תְּשׁוּבָה" – צוּם, "תְּפִילָה" – קוֹל, וְ"צְדָקָה" – מְמוֹן. וְהִנֵּה מִצְאוּ דוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת, שְׁשֵׁלשׁ הַמְּלִים הַלְלוּ (קוֹל, צוּם, מְמוֹן) הֵן בְּעִלּוֹת אוֹתָהּ גִּימְטְרִיָּה – 136 – וְכֹאשֶׁר אָנוּ מְצַרְפִּים אוֹתָן יַחַד, מְגִיעַ מִנִּינָם ל-408, הַשְּׁוֹה בְּדִיוֹק לְגִימְטְרִיָּה "זֹאת".

אִם כֵּן, הַפְּתוּב שֶׁלְפָנֵינוּ – "בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ" – מִתְּפָרֵשׁ בְּדֶרֶךְ הַבְּאָה: גַּם אֶהְרֵן, הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הַמּוֹרָם מֵעַם, שְׁבוּדָאֵי מְלֵא וְגָדוּשׁ בְּתוֹרָה וּבִירְאָת שָׁמַיִם – צָרִיךְ לְנַקוּט בְּשֵׁלשׁ דְּרָכִים אֵלּוּ: צוּם, קוֹל וּמְמוֹן (כְּלוּמַר, עָלֵיו לְהַרְבוֹת בְּתְשׁוּבָה, בְּתְפִילָה וּבְצְדָקָה), כְּדִי לְבֹא אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים וּלְעוֹרֵר רַחֲמֵי שָׁמַיִם, עָלָיו וְעַל כָּלל יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד אוֹמְרִים בְּעִנְיָן זֶה חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: "בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ" – כְּשֶׁמְקִימִים הַמוֹנֵי הָעַם כְּרֵאוּי "צוּם", "קוֹל", "וּמְמוֹן" (כְּשֶׁמְרַבִּים הֵם בְּתְשׁוּבָה, בְּתְפִילָה וּבְצְדָקָה) מְצַטְרְפִים מְעַשִּׂיהֶם הַטּוֹבִים לְ"זֹאת", וְכֹשֶׁבֵּא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים "אֶל הַקֹּדֶשׁ", כְּשֶׁלִּיחָם שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, מִתְקַבֵּל עֲבוּדָתוֹ לְפָנָי שׁוֹכֵן מְרוּמִים, וּמִתְכַּפְּרִים עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל הַמוֹנֵי יִשְׂרָאֵל כְּפָרָה שְׁלֵמָה.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שְׁאֵמַר דּוֹד הַמֶּלֶךְ (תְּהִילִים כז', ג'): "אִם תִּחְנֶה עָלַי מַחְנֶה לֹא יִירָא לְבִי... בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ...". נִשְׁאַלְת הַשְּׁאֵלָה, בְּמָה בּוֹטֵחַ דּוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּשֵׁיִשׁ עָלָיו מַחְנֶה שֶׁל מְקַטְרָגִים? אֵלּא, הַתְּשׁוּבָה הַיָּא כְּמוֹ שֶׁהוֹסֵבֵר לְעִיל: "זֹאת" – קוֹל, צוּם, וּמְמוֹן – "אֲנִי בּוֹטֵחַ" שְׁאֵעֲבוֹר אֶת יוֹם הַדִּין.

"אָף הוּא (=הַלֵּל) רָאָה גְּלִגְלַת אַחַת שְׁצַפָּה עַל-פְּנֵי הַמַּיִם. אָמַר לָהּ: עַל דְּאֵטְפַת – אֵטְפוּךְ, וְסוּף מְטִיפִיךְ יִטּוּפוּן" (פְּרָקִי אַבוֹת ב', ז')

עַל אוֹתָהּ הַגְּלִגְלַת שְׁרָאָה הַלֵּל צָפָה עַל הַמַּיִם, אוֹמֵר רַבְּנוּ עוֹבְדֵיָה מִבְּרִטְנּוֹרָה: "עַל דְּאֵטְפַת (=בְּגִלְל שְׁהַרְגַת) – אֵטְפוּךְ (=הַרְגוּ אוֹתְךָ), (שְׁכַן) רָשָׁע הָיִיתָ וּמְלַסְטָם (=גּוֹזֵל) אֶת הַבְּרִיּוֹת, וּמִצִּיפָן (=מְטַבֵּיעַן) בְּנֶהֱרָ, וּבְאוֹתָהּ מִיָּדָה מְדַדוּ לָךְ (=גַּם אוֹתְךָ הַטְּבִיעוּ)".

חו"ל מְפָרְשִׁים אֶת עֵמֶק מִשְׁנֶה זוֹ גַּם עַל דְּרֶךְ הַסּוּד. וְכְדִי לְהַבִּין מִשְׁנֶה זוֹ עַל דְּרֶךְ הַנְּסֵתָר, נִקְדִּים לְבָאֵר אֶת הַפְּסוּק שְׁכָתוּב בְּתוֹרָה (לְאַחַר טְבִיעַת חֵיל פְּרַעַה בַּיָּם) (שְׁמוֹת יד', כח'): "לֹא נִשְׂאָר בָּהֶם עַד אֶחָד", וְהַכּוֹנֶה הַיָּא, שְׁלֵא נִשְׂאָר אֶף אֶחָד מֵאוֹתָם הַמְּצָרִים שְׁרַדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל תּוֹךְ יָם-סוּף, וְכֹלֶם טְבַעוּ בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר בְּמַעֲמָקֵי הַיָּם.

אוֹמֵר עַל-כֵּךְ "בְּעַל הַתּוֹסְפוֹת": "לֹא נִשְׂאָר בָּהֶם עַד אֶחָד", אֲבָל אֶחָד (כֵּן) נִשְׂאָר, וְהוּא פְּרַעַה". וְאֲכֵן, כְּתוּב בְּמִכְלֵתָא, שֶׁהַקֵּב"ה הַשְּׂאִיר אֶת פְּרַעַה בְּחַיִּים, כְּדִי שְׁפָרַעַה יִסְפֵּר בְּכָל הָאָרֶץ אֶת גְּדֹל הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה ה' יִתְבָּרֵךְ בְּמְצָרִים, וְכִפִּי שְׁאֵמַר הַקֵּב"ה לְפְרַעַה (שְׁמוֹת ט', טז'): "וְאוֹלָם בְּעֲבוּר זֹאת הָעַמְדַתִּיךָ – בְּעֲבוּר הַרְאֵתְךָ אֶת כַּחֲזִי, וְלִמְעַן סִפֵּר שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ".

אִם כֵּן, נִמְצָא, שְׁלִכְאוּרָה, לְפָנֵי מְרֵאִית עֵינָן, פְּרַעַה הַרְשָׁע, מֶלֶךְ מְצָרִים, שֶׁהָיָה שֶׁרֵשׁ טוֹמְאָת מְצָרִים, שְׁגוֹר עַל יִשְׂרָאֵל: "כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד – הַיְאֹרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ", בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר נִשְׂאָר בְּחַיִּים, וְלֹא נַעֲנֵשׁ עַל-כֵּךְ, וְנִכּוֹן אִמַּת שֶׁהָיָה טַעַם לְהַשְׂאִירוֹ בְּחַיִּים כְּדִי שִׁסְפֵּר עַל גְּדֹל נְסִיוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו שֶׁל ה' יִתְבָּרֵךְ. אֶף נִשְׁאַלְת הַשְּׁאֵלָה, אִיפֹה כָּאֵן הַמִּידָה כְּנֶגֶד מִידָה? מְדוּעַ פְּרַעַה לֹא טְבַע כְּפִי שֶׁהַטְּבִיעַ אֶת יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל?

אוֹמֵר עַל-כֵּךְ הַאֲרִיז"ל: הֵן אִמַּת שְׁפָרַעַה עֲצָמוֹ נִיצַל מְטַבֵּיעָה בַּיָּם סוּף וְנִשְׂאָר בְּחַיִּים כְּדִי שִׁסְפֵּר עַל גְּדֹל נְסִיוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו שֶׁל ה' וְיִקְדֵּשׁ בְּכָךְ שֵׁם שָׁמַיִם, אֲבָל בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר, הַקֵּב"ה, הַמְּסוּבֵּב כָּל הַסִּיבּוֹת, הוֹרִיד אֶת פְּרַעַה

בגלגול בתקופתו של הלל הנשיא, ואז הענישו והטביעו במים. וזוהי הגלגלת שראה הלל, כפי שכתוב: "אף הוא (=הלל) ראה גלגלת אחת (=של פרעה) שצפה על-פני המים", וכל זאת כדי לקיים מידה כנגד מידה על פרעה, שגזר "כל הבן הילוד - היאורה תשליכהו".

ומוסיף על-כך ה"מגלה עמוקות", ואומר (ואתחנן אופן עד), שנשמעת משה רבנו ונשמעת הלל הנשיא הן משרש אחד. ולכן, כמו שמשוה היה מלך על ישראל, כך הלל היה נשיא על ישראל, וכמו שמשוה חי מאה ועשרים שנה, כך גם הלל חי מאה ועשרים שנה, וכמו שמשוה היה ענו מכל אדם, כך גם הלל היה ענו מכל אדם.

ומוסיף עוד ה"מגלה עמוקות", ואומר, שכמו שנתן הקב"ה תורה שבכתב לישראל על-ידי משה רבנו, כן זכה הלל, שהיה ניצוץ מנשמת משה, שתהיה הלכה כמותו בישראל בתורה שבעל-פה. על-כך רמז הקב"ה למשה רבנו, שההלכה בתורה שבעל-פה תהיה כהלל, בפסוק: "...הוא יהיה לך לפה" - ראשי תיבות "הילל".

וכאמור ה' יתברך סבב את הענין כך, שהלל הנשיא, שהוא ניצוץ מנשמת משה רבנו, יזכה לראות את הגלגלת של פרעה צפה על המים, ויודיע לכל העולם (בתורה שבעל-פה): "על דאטפת (=בגלל שהרגת) - אטפוד (=הרגו אותך)" - מידה כנגד מידה. וכל זאת, כדי לחזק את אמונת ישראל בה' יתברך, כדי שיאמינו ישראל באמונה שלמה שעתידי הקב"ה לנקום את נקמתו ברשעים, ואפילו שאלו כבר מתו על מטתם בשלוחה, הנה הקב"ה מביא אותם בגלגול, ונפרע מהם מידה כנגד מידה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן) "ואהבת לרעך כמוך" (יט' יח')

האר"י הקדוש, (בספרו "שער הגלגולים"), כותב שכל אחד מישראל צריך לקיים את כל תרי"ג (=613) מצוות דאורייתא (=שבתורה), וכן גם את שבע מצוות דרבנן (=של החכמים). ואם האדם לא קיים את כל המצוות הללו **כת"ר** (=620) מצוות, הרי הוא חייב אחרי **מיתתו** להתגלגל ולרדת שוב לעולם הזה, כדי להשלים את המצוות שהחסיר.

והנה, לכאורה הדבר תמוה. הרי אין לאדם אפשרות לקיים את כל **כת"ר** (=620) המצוות! שהרי יש מצוות ששיכות רק לפהו, וישנן מצוות ששיכות רק ללוי, או לישראל, ואין לנו אפשרות לקיימן. אם כך, לכאורה, נצטרך לחזור בגלגול של כהן או לוי או ישראל כדי להשלים מצוות אלו. ומה יש באפשרותנו לעשות כדי להשלים את כל **620** המצוות בגלגול אחד?

אומרים חכמי ישראל, שזהו באמת מה שבקש אותו גר, כשאמר לשמאי: "למדני את כל התורה כלה, כשאני עומד על רגל אחת". פלומר, למדני לקיים את כל התורה כלה, את כל מצותיה - "על רגל אחת" - פלומר בפעם אחת, בגלגול אחד (בהיותי בחיים בעולם הזה), כדי שלא אצטרך להתגלגל להיות כהן או לוי, כדי להשלים את המצוות שלא יכולתי לקיים בהיותי ישראל.

והנה, שמאי דחפו "באמת הבננו" שבידו, שכן שמאי סבר שבאמת אי-אפשר לקיים את כל המצוות בפעם אחת בעולם הזה, אלא צריכים לחזור בגלגול ולהשלים את החסר. אבל כשבא אותו גר להלל, נתן לו הלל עצה נפלאה כדי לא לחזור בגלגול, ואמר לו: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה ששנוא עליך) - אל תעשה לחברך), וזוהי מצוות: "**ואהבת לרעך כמוך**", ו"זו כל התורה כלה" - אמר לו הלל.

והפונה היא: כאשר האדם מקיים את "**ואהבת לרעך כמוך**" - לאהוב כל יהודי כמו את עצמו, ובהיותו יודע שכל ישראל ערבים זה לזה, כגוף אחד בלב אחד - ממילא אם חברו מקיים מצוה מסוימת, שהוא לא יכול לקיימה, נחשב לו כאילו הוא קיים מצוה זו. ולמה הדבר דומה? לאדם שמניח תפילין בראשו ובזרועו. וכי שייך לו מר שרק היד והראש קיימו מצוות תפילין, ושאר האיברים לא? ודאי שזה לא נכון! כיון שכל האיברים מחוברים בגוף אחד ובנפש אחת, ולכן נחשב כאילו כל האיברים קיימו מצוות תפילין. וכך, כאשר איש ישראל מקבל עליו את "**ואהבת לרעך כמוך**", אזי נחשבים כל ישראל כאיש אחד, וממילא אם אחד קיים מצוה מסוימת, נחשב כאילו כל ישראל קיימו מצוה זו. לכן, אפילו אם האדם אינו כהן, מכל מקום כאשר כהן מקיים מצוה, נחשב הדבר כאילו הוא קיים מצוה זו. וזהו שאמר הלל לאותו גר: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה ששנוא עליך) - אל תעשה לחברך) - כיון שעל-ידי מצוות "**ואהבת לרעך כמוך**" תוכל לקיים את כל מצוות התורה "על רגל אחת", פלומר בגלגול אחד... (על פי "אורה של תורה") "איש אמו ואביו תיראו..." (ויקרא יט ג)

לפני שנים רבות נפטר בבני ברק אדם. והנה, לאחר כמה שבועות נפטר גם בנו. ונתהם (=ותסער) כל העיר על-כך, שכן מקרה כזה לא היה זכור להם. מייד מהרו אל ה'חזון איש'. אולם, ה'חזון איש' בטל את הענין במחי-יד, ואמר להם: אתם יודעים כמה פעמים בא אלי האבא ובכה על הצרות שבנו עושה לו? ולכן - הוסיף ה'חזון איש' - עתה, לאחר שנפטר, קרא האב לבנו לדין תורה בבית דין של מעלה, על כל הצער שצער אותו. מעשה זה מביא הגר"ח קניבסקי, בספרו 'אורחות ישר'. והוא מוסיף ואומר, שעל כיבוד אב ואם נפרעים גם בעולם הזה. וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו - כך בניו יתנהגו עמו, וזה מהדברים שרואים גם בזמנינו. **שבת שלום לכל בית ישראל!**